

Tanja Boukal: Do You Know That We Have Lost?
24. 11. 2021 – 6. 3. 2022

Kurátor *Curator* Berthold Ecker
Koordínace *Coordination* Jana Vránová
Produkce *Production* Jitka Pernesová
Jazyková spolupráce a anglický překlad *Copy editing and English translation* Kateřina Danielová
Překlad z němčiny *Translation from German* Tomáš Zapletal
Grafický design *Graphic design* Anymade Studio
Fotografie *Photo* Michaela Dvořáková
Instalace *Installation* Radek Čák, Pavel Dvořák, Tomáš Plachý
Doprovodný a edukační program *Accompanying and educational programme* Romana Horáková, Lenka Trantírková
Média *Media* Anna Kvášová

Doprovodný program *Accompanying programme*
24. 11. 17:00–18:00 Komentovaná prohlídka
24. 11. 5–6 pm Exhibition talk

Další informace ohledně doprovodného programu najdete na našich stránkách www.dum-umeni.cz.
For further information about the accompanying programme see our website www.dum-umeni.cz.

Dům umění města Brna
House of Arts Brno
Malinovského nám. 2, Brno
www.dum-umeni.cz

Otevřeno Open út–ne 10–18 h Tue–Sun 10 am – 6 pm
Každou středu jednotné vstupné 20 Kč
On Wednesdays general admission 20 CZK

Pořadatel Organised by

Za podpory Supported by

Dům umění města Brna
House of Arts Brno

MINISTERSTVO
KULTURY

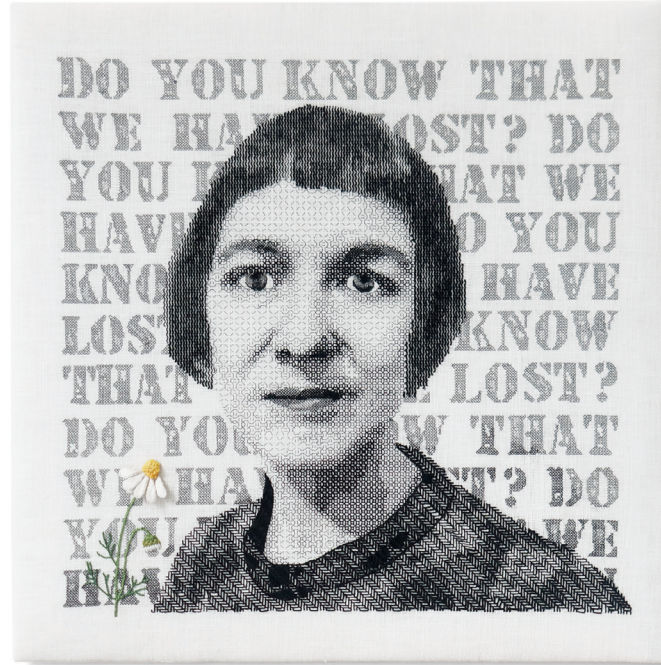
Mediační partneři Media partners

Statutární město Brno dotuje provoz Domu umění města Brna, příspěvkové organizace.
House of Arts Brno is a contributory organisation funded by the Statutory City of Brno.

Tanja Boukal
Dům umění města Brna
24. 11. 2021 – 6. 3. 2022

*DO YOU KNOW THAT
WE HAVE LOST?*

House of Arts Brno
www.dum-umeni.cz

Dům umění
House of Arts

CZ

Celé dílo Tanji Boukal je prochnuto úctou a náklonností k člověku. Pevný základ a východisko všech jejích rešeršů a projektů utváří důstojnost každé jednotlivé ženy a každého jednotlivého muže. V centru jejího zájmu stojí člověk jako bytost společenská, respektive jako hráč či hráčka podílející se dobrovolně nebo z nutnosti na společenských pravidlech podléhajících nekompromisním tlakům. Kulturní praktiky, hospodářské strategie a výkon politické moci korelují a kolidují s individuálními pokusy zachovat si v důležitých těchto oblastech integritu osobnosti, či alespoň holé přežití. Tyto mechanismy se nejvýrazněji projevují tam, kde na sebe různorodé systémy narážejí. A právě na tato místa, na tyto negativní stránky společnosti navazuje Tanja Boukal. Jejími tématy jsou boj o práci a přežití, migrace a s nimi spojená sociální nouze lidí, kterým se svým dílem snaží vrátit kousek důstojnosti. „Důstojnost je způsob, jak člověk smýšlí sám o sobě. Ať jak se představa jedince o sobě samém vztahuje na ostatní.“ (Marlene Streeruwitz).

Boukal navazuje také v užším slova smyslu: jejím materiálem je vlákno, textilie, vyrobené a zpracované nejrůznějšími technikami. Tím přenáší svůj vlastní způsob nazzorání věcí i na nás. Díky tomu, že se na počátku svých studií vyučila uměleckou vyšivačkou, disponuje řemeslnými znalostmi, které ji na vídeňské scéně zajišťují atribut jedinečnosti. Svoji uměleckou zručnost kombinuje s vlastním přístupem ke zkoumání otázek člověčenství, který je zároveň pronikavý i empatický. Tradiční techniku, kterou neustále kombinuje s ironií a subverzí, doplňuje bystrostně soudobá metodika. Tanja Boukal pátrá v záplavě obrazů o fotografickém *found footage* a podrobuje jej velmi náročnému mediálnímu transferu. Fotografie z reportáže o běžencích převádí do tkání, pomocí černé výšivky a techniky *stumpwork* vkládá detaily, přičemž nalecky využívá i květomluvu, jejíž tradice sahá přinejmenším až do renesance.

Z této neobvyklé kombinace osvědčené techniky a známého motivu se odvíjí nanejšť nálehavá, niterná díla. Autorka pracuje touto extrémně obtížnou a časově náročnou technikou, aby akcentovala význam portrétovaných. Je z ní patrné její bezvýhradné zaujetí osudy lidí a jejich údoly, zejména však jejich trápením a bolestmi.

výstava „Do You Know that We Have Lost?“ je připuštěním selhání. Je to konstatování prohry, jež je však součástí rozpoznaní svobody. Takto pojmenovaná práce ukazuje autoportrét v černé výšivce kombinovaný s heřmánkem provedeným technikou *stumpwork* s názvem díla na pozadí. Ve viktoriánské květomluvě znamená rostlina „energií v nouzi“, podnikavého ducha a uzdravení. A tak se původně melancholicky působící dílo obrací ve výzvu a povzbuzení. V porážce jsou obsaženy nové šance, boj o důstojnost není ztracen.

Výstava, kurátorsky připravená přímo pro Dům umění, prezentuje práce všech tvůrčích období autorky. Tato interakce odkrývá zřetelnou linii humanisticko-politického myšlení, čímž žaluje brutalitu pozdního kapitalismu a bojuje s ní.

Nejstarší práce pochází z roku 2003. Název *Innere Sicherheit* (Vnitřní jistota) se vztahuje k sestavě vzájemně identických panenek, uspořádaných kolem středu do koncentrických kruhů, které evokují stádové chování tučňáků. Vnitřek však protřečí názvu zneklidňujícím detailem. Namísto chráněného středu se tam nachází hromádka rozlámaných, amputovaných a fragmentovaných jedinců. Tanja Boukal ve svých začátcích ještě využívá velmi bezprostřední výrazu, jež v průběhu času tenduje ke komplexnějšímu výtvarnému myšlení. Rovněž plastika *Powered by* z roku 2010 se nese v duchu této jasně, přímě výpovědi. Tyto relativně rané práce se vyznačují pohledem pod povrch společenských vztahů, stejně jako díla z následné fáze, jež trvá dosud. Objemný konvolut bojovnic a akterek globálních konfliktů *Die im Dunkeln sieht man nicht* (Ty ve tmě nevidíme) vznikl v letech 2011 až 2013. Tematizuje roli žen, jež jsou v konfliktech často zahnány do pasivní role obětí, a přesto se stále znovu podílejí na revolučních událostech se zbraní v ruce, nežádka i na čelných pozicích. Vybrané ženy pocházejí z nejrůznějších krizových oblastí světa, jejich fotografie převzala Tanja Boukal z médií. Transpozice motivů je dosaženo speciální pleťací technikou, vytvářející mihotavý optický efekt založený na rozdílné výšce oček a využití výlučně černé a bílé. Při pohledu zepředu nerozeznáme téměř nic, když však popojedeme stranou, obrazy se nám objeví. Trvalou charakteristikou této tvorby je, že obrací pozornost veřejnosti k násilí a bezpráví a v plném světle ukazuje skutečné hrůzy a hrůzy naší doby. Boukal přitom využívá tradiční textilní techniky, které dále rozvíjí a uplatňuje je tak v soudobém výrazu.

Další významné téma představuje situace uprchlíků. Jde například o v pravém slova smyslu těžkou práci *Izmir Concrete*: fotografie na betonových blocích vypráví o podnikatelské infrastruktuře orientující se na migranty před jejich pokusem o překročení hranice do EU. Podívejme se i na soubor *Wo Blumen blühen* (Kde rozkvétají květiny), v němž se prolínají tkané obrazy utonulých dětí uprchlíků se symbolikou květů zhotovených plastickou technikou *stumpwork*. Jedno z nejnovějších děl nese název *Muster* (Vzorek). Vychází z fotografie afroamerického otrocka z 19. století, jehož záda jsou krutě poznamenána jizvami po bičování. Tato strukturu jizev Tanja Boukal přenáší na čtvercové vzorky látek, tzv. „Indiennes“, barevné tisky na bavlnu známé z Indie, které konkurovaly podobným vzorům na hedvábí. Západní manufaktury tyto skvosty napodobovaly a už od 17. století byly všudypřítomné. Ve Švýcarsku se staly základem všeobecného blahobytu, jehož rubem byl však obchod s lidmi. Formou trojúhelníkového obchodu byly tyto látky exportovány převážně do Afriky, kde se směňovaly za otroky a ti pak byli přepravováni do Ameriky. Odtud zase pocházela bavlna k výrobě látek. Tanji Boukal se tyto kruté hospodářské vztahy daří přetavit do zneklidňující poezie.

Pro výstavu v brněnském Domě umění aktuálně průběžným procesem vzniká velká strojově vyšívaná textilie nazvaná *Rekviem*. Tento rituál smrti přetváří systém přikázání a zákazů do podoby piktogramů sloužících k reglementaci společnosti a umrtvení vitality individua. Řazením znaků vzniká široký, několik metrů dlouhý černý šál, který evokuje tradici španělských smutečních závojevů, respektive šálů. A jak je u smutečních šálů obvyklé, používá Tanja Boukal na tyto krákové výšivky viskózu,

edy umělé hedvábní. Každý jednotlivý steh se zdlouhavě a zvlášť zadává do počítače, aby byl pak transponován vyšivacím strojem. V tomto spočívá paralela k historickému výrobnímu procesu, při němž vyšivačka musela každý jednotlivý steh předem nastavit do reprodukčního stroje.

Smuteční šál *Rekviem* odděluje svou nositelku od světa, chrání její smutek ze ztráty a porážky právě tak, jako jej dává najevo. Ve vědomí ztráty je však obsažen konec a šance na nový začátek.

Když Tanja Boukal vkládá své prsty do ran společenského selhání, oprávněně od nás nemá očekávat. Ona tvrdost „neodvracení pohledu“ ve vzhledem k emocionální vyprahlosti v našem středoevropském nasycení burcující a léčivá jako heřmánek.

artistic skill is combined with a way of approaching her explorations of humanity that is as insightful as it is empathetic. The traditional technique that she over and over blends with irony and subversion is supplemented with an essentially contemporary methodology. Boukal fishes found photographic footage from the flood of images and subjects it to a very elaborate media transfer. Photographs from a reportage on refugees are translated into weaving, details are inserted with black embroidery and *stumpwork* technique, and she makes expert use of the language of flowers, the tradition of which dates back at least to the Renaissance.

This unusual combination of a familiar technique and a well-known motif results in haunting works that are deeply touching. The extremely difficult and time-consuming technique used by Tanja Boukal to point out the importance of the portrayed conveys her unreserved devotion to the human situation in conditions of joy and especially also suffering and distress.

Do You Know that We Have Lost? is an admission of failure. It is a statement of defeat, which is at the same time recognized as freedom. The work with this title shows a self-portrait in black embroidery combined with a chamomile done in stumpwork technique against the background of the work's title. In the Victorian language of flowers, the plant signifies "energy in need," an enterprising spirit and healing. And so the seemingly melancholic work transforms into a challenge and encouragement. Defeat holds new chances; the struggle for dignity is not lost.

The exhibition, curated especially for the House of Arts, presents works from all Boukal's creative periods. This interaction reveals a stringent lineage of humanist-political thought, indicting and combating the brutality of late capitalism.

The earliest work is from 2003. The title *Innere Sicherheit* (Inner Security) refers to the structure of identical dolls arranged around a central point in concentric circles, evoking the herd-like behaviour of penguins. The interior, however, contradicts the title in disturbing detail. Instead of a secure centre, there is a pile of broken, amputated and fragmented individuals. In her beginnings, Tanja Boukal employed a very straightforward vocabulary that has turned into a more complex pictorial thinking over time. The sculpture *Powered by* from 2010 is still committed to this clear, direct statement. These relatively early works are characterized by looking beneath the surface of social relations, just like the works of the following phase that has lasted up to now. *Die im Dunkeln sieht man nicht* (You Can't See the Ones in the Dark), an extensive series of female fighters and heroines in global conflicts, was created between 2011 and 2013. It deals with the role of women who are often relegated to the passive role of victims in conflicts, and yet continue to take part in revolutionary events again and again, bearing arms and often in leading positions. The women selected come from various crisis areas around the world; Tanja Boukal took their photographs from the media. The transposition of motifs was achieved through a special knitting technique, creating a shimmering optical effect through different

heights of the stitches and the sole use of black and white. Hardly anything can be seen directly from the front, but if we move to the side, the images appear. Drawing public attention to violence and injustice and putting the spotlight on the real heroines and heroes of our time is a constant characteristic of this art. Boukal does so using traditional textile techniques that she further develops and makes available for contemporary expression.

The refugee situation is another important subject. It is, for example, the literally heavy work of *Izmir Concrete*; the photographs on concrete blocks tell the story of a business infrastructure focusing on migrants before they attempt to cross the EU border. Or, we can look at the series *Wo Blumen blühen* (Where Flowers Bloom), in which woven images of drowned refugee children are combined with the symbolism of flowers made with a sculptural *stumpwork* technique. One of the latest works is titled *Muster* (Sample). It is based on a 19th-century photograph of an Afro-American slave whose back is cruelly marked with whipping scars. Boukal transfers the scar pattern to square fabric samples, the so-called “Indiennes” known from India, colourful prints on cotton that competed with similar designs made of silk. They were already very popular in the 17th century, and Western manufactures imitated these gems, making them ubiquitous at the time. In Switzerland, they became the basis of general prosperity; attained, however, through human trafficking. In the form of a triangular trade, the fabrics were exported mainly to Africa, where they were exchanged for slaves, who were then transported to America. From there, cotton was sourced for the production of cloth. Tanja Boukal has the ability to condense these cruel economic relations into startling poetry.

A large machine-embroidered fabric called *Requiem* is currently made in an ongoing process for the exhibition at the House of Arts Brno. This death ritual deals with the system of commandments and prohibitions into the form of pictograms that serves to regulate society and kill the vitality of the individual. The stringing together of the symbols creates a wide, several metres long black shawl that evokes the tradition of Spanish mourning veils, or shawls. And as is customary with mourning shawls, Tanja Boukal makes these lace embroideries using viscose, a man-made silk. In a tedious process, each individual stitch is individually entered into a computer to then be implemented by the embroidery machine. Here, too, there is a parallel to the historical production process, where the embroiderer had to set each individual stitch in advance on a duplicating machine.

The *Requiem* mourning shawl separates its wearer from the world, protecting her grief over loss and defeat just as much as it makes it visible. But the awareness of loss contains the end and a chance for a new beginning.

By putting her finger in the wounds of society's failure, Tanja Boukal rightly demands a lot from us. That hardness of "not looking away" is, given the emotional hardening in our Central European satiety, rousing and healing like chamomile.

Biografie / Biography

Tanja Boukal
nar. 1976, žije, myslí a pracuje ve Vídni /
born 1976, lives, thinks and works in Vienna

Studia / Studies

1990—1994 Umělecká výšivka / Artistic Embroidery, HBLA Herbststraße, Vienna, AT
1995—1999 Scénografie / Stage Design & Decoration, Wiener Kunstschule, Vienna, AT
1999—2002 Různé kurzy, které vedli / Different classes of Barbara Fuchs, Tone Fink, Jean Silverthorne, Nancy Davidson, Paloma Navares, Wolfram Kastner & Frieda Baranek, Internationale Sommer-akademie für Bildende Kunst, Salzburg, AT

Samostatané výstavy (výběr) / Solo Exhibitions (Selection)

2019 Where flowers bloom..., Heim-Art Galerie, Neufelden im Mühlkreis, AT
2019 Tanja Boukal: Knitting and Embroidery Gone Rogue, Ruth Funk Center for Textile Arts, Melbourne, US
2016 Nobody has the intention to build a wall, Kunstverein Augsburg, DE
2014 What to do if hell breaks loose, AB Gallery, Luzern, CH
2013/2014 Political Correctness, Museum der Moderne, Salzburg, AT
2011 Pandora's Box, Alessandro Marena Project, Turin, IT
2010 Welcome to Paradise, Galerie, Peithner-Lichtenfels, Vienna, AT
2009 Abandoned, Forum Alpbach 2009, Alpbach, AT
2008 Where your feet are standing..., Galerie Peithner-Lichtenfels, Vienna, AT
2007 On the necessity of having eyes in the back of the head, Deutschvilla, Strobl, AT
2003 Self [?] confident, Galerie Vernissage, Vienna, AT
2001 Superficially observed, Galerie Celeste, Vienna, AT

Skupinové výstavy (výběr) / Group Exhibitions (Selection)

2021 Tanja Boukal und Carmen Pfanner, allerArt, Bludenz, AT

2021 EDEN — Poisoned Temptations, WhiteSpaceBlackBox, Neuchâtel, CH

2020 Le monument, le labeur et l'hippocampe, La Kunsthalle, Mulhouse, FR

2021 Traces and Masks of Flight, Landesgalerie Niederösterreich, Krems, AT

2019 Democracy, A.K.T., Pforzheim, DL

2018 Leaden Circles Dissolved from the Air, Elgiz Museum, Istanbul, TR

2017 Threads of Connection, Bernice Steinbaum Gallery, Miami, US

2017 A World Not Ours / Part 2, La Kunsthalle, Mulhouse, FR

2016 A World Not Ours, Art Space Pythagorion, Samos, GR

2015 Demonstrating Minds, KIASMA — Museum of Contemporary Art, Helsinki, SF

2014 The Dignity of Man, House of Arts Brno, CZ; Kunstgalerie Bosniens & Herzegovinas, Sarajevo, BA; MUSA / Museum, Stadtgalerie, Artothek, Vienna, AT

2013 Great Balls of Austria, CAMPI / Contemporary Art Meeting Point, Athens, GR

2008 Qui vive?, Moscow International Biennale for Young Art, Moscow, RU

2005 Fotonovembre, 8th International Biennale of Photography, Tenerife, IC

DO YOU KNOW THAT
WE HAVE LOST?